

Остап Хмарний

Проект “Вода”

Повість

Львів, СПОЛОМ, 2018

Наші думки всього-на-всього електричні імпульси між нейронами головного мозку. Наш мозок більш, ніж на 60 відсотків складається з води, а вода – непоганий провідник електрики.

Вода. Провідник не тільки електричних розрядів блискавки в хмарах, а й провідник на той світ. Чому коли людина помирає, в народі кажуть – “пішов по воду”, а всі релігії світу надають річці сакральне значення? Вмошуйся зручніше в електромобілі часу під назвою тіло.

Передісторія розповість тобі, читачу, що було до того, як відвідувачі заявили про себе. Навіщо головному герою “Відвідувачів” дали завдання стежити саме за Лізою? Ким був насправді вчений, який працює на СБУ? Хто ж така зрештою сама Ліза і до яких жахливих наслідків приводить звичайна людська нудьга на риболовлі...

Проект “Вода”

Степан

Я сидів, звівши ноги, на невеличкому дерев'яному причалі для човнів. Ловив рибу.

Риболовля така стомлююча і нудна справа, на перший погляд... Проте я любив ловити рибу, роздумуючи ось так зранку або ввечері, отож тепер це для мене святе. Приємно згадувати минуле, розмірковувати над речами, над якими раніше не замислювався. Насправді, я не дуже й то рибалив (чекав поки щось клюне, та марно), а відпочивав. Це для мене єдиний відпочинок.

Загалом, малюю картини, різьблю по дереву для нашої церкви та столярую. Робота не з простих. Я заробляю на життя мистецтвом. Працювати з деревом дуже цікаво: це ніби творити практично з нічого. Перед тобою матеріал і треба лише забрати, відрізати все зайве за допомогою інструменту, один з яких найголовніший – талант. Форма вже давно закладена там, у простому бруску, потрібно лише відчувти її...

Щось довго не клює... Мабуть, сьогодні без-

успішний вечір. Спробую завтра, заодно поплаваю на човні...

***

На своєму човні доплив до середини ріки, де була слабка течія. Хоча човен і старенький, однак досі міцний, без ознак трухлявості. Стільки років уже на ньому рибалю. Тож і сьогодні я заплив достатньо далеко, до середини ріки, щоб пропливти по маршруту тих примарних спогадів, які донедавна не давали мені спокою.

Я узяв з собою лише одне весло, бо сьогодні погода якраз для риболовлі. Рожевувате сонце швидко заходило за обрій. Прохолодна волога окутувала мене, і тільки легкі подуви річково-го повітря пестили обличчя.

Я поклав весло в човен й однією рукою витягнув свою бамбукову вудочку, а іншу – опустив у торбинку з черв'яками на днищі й дістав одного. Клятий хробак вивертався з пальців, вислизав з рук... Хотів жити... Відчував близьку смерть? Та хіба міг щось відчувати? Я усміхнувся. Довго вовтузився з ним, поки нарешті не насадив на гачок. Закинув вудку і став чекати...

Довго нічого не клювало. Закинув вудочку ще раз. До мене долинув якийсь дивний звук. Десь поблизу, мабуть в очеретяних заростях (там найбільше живності), було чути плескіт води. Спочатку я не зважав на цей мо-

нотонний шум, а лише уважно стежив за поплавком. Однак метушіння ставало гучнішим. Так наче щось справді велике за спиною – я обернувся... Хтось бовтався у воді в кількох метрах від мого човна. Цей чоловік, здається, тонує... Я насторожився, завмер: “Як він тут з’явився?.. Невже я такий глухий, що досі нічого втямив... І він не міг просто доплисти сюди, а потім раптово тонути. Він що з-під води виринув?”.

Однак я відкинув роздуми, кинув вудку і взяв весло – думати не було часу. Він уже близько. Бульк. Голова чоловіка вже була під водою. Дрібні бульбашки охоплювали його обличчя... Раптом він трохи сплив, виринув, тоді, захлинаючись водою, почав смикатись, каламутячи все навкруги. Я не став зволікати – правою рукою схопив його за волосся, а лівою – за руку. Я зробив різкий рух на себе – човен ледь не перехилився. Я наполовину витягнув бідолаху з води. Захекуючись і кашляючи, він, чорний і мокрий, обхопив моє коліно; я допоміг йому заповзти в човен, одночасно (через нього) трохи наповнивши човен водою. Чоловік був цілком знесилений і на грані втрати свідомості. В руці він стискав якусь мокру книгу чи зошит. Дивно. Ще раз захекавшись, він знепритомнів.

Того дня я, звичайно, не зволікав. Тільки-но

дотягнув потерпілого до свого дому, я поклав його в кімнаті та помчав до телефону викликати швидку допомогу, бо я не дуже знався на тому як повертати до тями непритомних. Я так і не встиг нічого зрозуміти. Запитав у лікарів, куди його повезуть, та вони лише відповіли, що від часу залежить життя людини. Його надто швидко забрали.

2

Наступного дня я прокинувся дуже втомленим після таких пригод. Коли я прямував до кухні, то спіткнувся об якусь річ на підлозі. Що це? Книжка. Підняв. Вона була невеликого розміру і темно-зеленого кольору. У мене такої ніколи не було. Це, мабуть, гість-утопленик все-таки не втримав у своїх заціпенілих руках... Я провів пальцем по вологій темній палітурці з тканини... Чи це мені здалось, але наче мурашки пройшли по тілу. Я подумав: “І як же вона не загубилась тоді, коли він тонував... Як він не випускав її з рук навіть будучи непритомним?”.

Ще кілька днів я працював і не мав можливості переглянути книжку. Я сподівався, що зможу повернути річ власнику: звертався в поліцію, де б мали зафіксувати цей випадок, але ніякої інформації не було. Я навіть побував у лікарні, де б він мав зараз бути, але там те саме – мені сказали, що був такий пацієнт,

але через деякий час після переведення в іншу палату, він зник. Лише хтось з лікарів зауважив, що до мене в цю лікарню вже приходили і питали про людину і “щоденник”. Отож все було б добре, якби не ця книжка, яку він залишив. За незвичайних обставин вона потрапила в мій дім, і знову ж випадково виникла можливість ще раз згадати і взяти її до рук.

Книжка лежала на столі, коли я тесав дерево в робочій кімнаті, я тоді зачепив її, і вона впала, на секунду розгорнулась на якійсь сторінці, та вмить закрилась від мого поруху. Однак я помітив одну дивну деталь – до цього на палітурці не було нічого написано... А тепер... Краєм ока я зауважив цікаве зображення золотими літерами, схоже на знак. Ілюстрація на обкладинці твору? Очевидно, це художній твір, але як я не помітив цього малюнку раніше? Я підвівся, відклавши роботу. Підняв книжку. Відкрив її. Букви були не надто виразними. Щосекунди кожна літера ніби змінювала свою форму. Я протер очі. “Це, мабуть, від перевтоми”, – подумав я і махнув на останній, незакінчений стілець, рукою. Вже десята година вечора, треба спати... Останнім часом зі мною щось відбувається.

Знову захотілось вивчити річ детальніше. Книга була в твердій обкладинці. Коли я переглянув її зміст, мені здалося, що це якийсь

щоденник... Наукова дисертація в переміш-
ку з примітками. Я похапцем читав деякі ряд-
ки, перегортав по три сторінки... Математич-
ні формули, розрахунки... Чітко: “21.10.95. Мої
досягнення і розробки...”. Я перегорнув, читаю.
Букви невиразні, слова наче переливаються з
одних в інші, це вже не може бути від пере-
втоми. “Що це все означає?” Нарешті я поба-
чив відповідь на своє запитання:

“Ти шукаєш відповіді? Пояснення знаходь у
дивних збігах, що тобі траплятимуться. Від-
гадка – у воді”.

Стоп. Це якісь інструкції. Книжка наче сама
звертається до мене. Та це маразм. Я закрив
книжку. Пройшовся по кімнаті, роздумую-
чи. Поставив чайник, щоб закипів, і глянув у
вікно. На вулиці падав дощ, гриміло. Я ціл-
ком занурився у роздуми. “Що за дивні збіги?
Хтось ніби знав, що ця книжка потрапить мені
в руки. Всі ці видіння – не дивний збіг. Де від-
гадка? Може в мене з’явилися галюцинації?!”

Засвистів чайник. Надворі вдарила блискав-
ка, аж я затремтів. Забув зачинити вікно під
час зливи. Кілька крапель впало на сторінки
книжки. Я зачинив вікно і заварив чай, поню-
хав пахучу пару. Я знову взяв книжку. Куди
зникли всі старі записи? Тут тепер цілком не-
зрозумілі літери... Інша мова...

3

Через деякий час мені замовили кілька різьблених стільців. Я зробив декілька ескізів, продовжував працю далі. О пів на дванадцять у двері постукали. Глянувши у вікно, я побачив, що це, мабуть, замовник. Відчинив двері. Сільський ветеринар, незвично вдягнений, стояв на порозі. Він завжди одягався акуратно, а сьогодні на ньому були брудні кирзи, мокрі до колін, простий темний плащ. “Десь лавив у лісі”, – відразу ж спало мені на думку.

– Добрий день.

– Добридень, пане Михайле, – відповів я.

Він був не місцевим. Навіть, якби я не знав, що він переїхав з міста сюди два роки тому, надто культурна поведінка видавала б його.

– Ви вже працюєте над моїм замовленням?

– Так, я зробив кілька ескізів, саме хотів вам зателефонувати. – Ми пройшли до столу з паперами.

– Ось вони.

Він краєм ока глянув на темно-зелену книгу, що лежала поряд з розкиданими на столі ескізами та іншими паперами.

– Так... – протягнув ветеринар, вдавши, ніби обдумує, які стільці краще зробити, але насправді, мабуть, думав про щось інше. І це було помітно. Я показав йому кілька зразків рисунків, щоб він визначився з одним із них,

але він цього так і не зробив. І я зрозумів, що його зовсім не цікавить моя робота...

– Ну добре, я вважаю, що ви ліпше знаєте, як це все оформити. Вибачте, що вас потурбував. Просто проходив повз...

Він взяв у руки книжку, і раптом я помітив, що малюнок на обкладинці зник.

– А що це ви читаєте?

– Це? – я забрав з його рук об'єкт зацікавлення. – Це залишив чоловік, який тонув, ще тоді. Ви ж знаєте про той випадок?

– Загалом. Звідки ви його витягли?

“Загалом?!!” – промайнуло в моїй голові...

– Незнайомець тонув посеред ріки. Коли я його рятував, він не відпускав цю річ з рук. Але коли його забрала швидка, книга залишилась тут.

– Дуже дивно... Тож ви таки не знайшли власника?!

– Ні. Після цього випадку мені привиджується щось незвичайне. Здається, ця книжка має якісь загадки.

– А про що вона? – нав'язливо запитав він.

– Я щось не можу визначити. А ви – лікар, швидше зрозумієте ці хімічні формули й записки.

Він оглянув книгу, погортав, і так захопився нею, що, мабуть, хотів уже взяти собі, але я схаменувся, і він практично насилу віддав її.

– Добре. Вибачте, не буду забирати у вас час. Ескізи добрі. Коли робота буде готова, принесіть її мені. Ви знаєте, де я живу. До побачення.

– Домовились, – відповів я, вже зачиняючи за ним двері.

***

Я постукав у двері. Нарешті почув голос мого друга:

– Хто там?

– Свої... Це я, Степан. Оресте, відчиняй.

Ще з дитинства Орест був моїм найкращим другом. Тоді він любляв навідуватися сюди, в село, до своєї бабусі, а тепер, коли вже виріс і бабуся померла, просто приїжджає з міста у вільний час, щоб побути подалі від сторонніх очей. Інколи ми рибалимо з ним або сидимо за пляшкою вина, але більше часу він тепер проводить у себе в хатині, сидячи в інтернеті за своїм ноутбуком.

Орест завжди був людиною зі здоровим глуздом, деякою мірою скептиком, на відміну від мене, але коли вже захоплювався чимось, то не відступав ні на крок і доводив діло до кінця. У селі він був єдиний, з ким я найбільше спілкувався, бо ми обоє мислили трохи відмінно від оточуючого нас “колгоспу”. Цього разу він, як завжди, виявився першою людиною, з якою я хотів поділитись останніми враження-

ми зі свого життя.

– З якої причини? – запитав він настороженим голосом.

– Та перестань, Орку, що з тобою?

– Та добре вже, відчиняю. Просто шастають тут усякі...

Двері прочинились. Орест провів мене до кухні.

– З чим прийшов? – почав розпитувати він, ідучи по чайник, щоб заварити нам кави. Поки я знімав куртку, він витяг пачку цигарок і запропонував мені прикурити. Я закурив і поклав книжку на стіл.

– Ось з чим я прийшов, – сказав я і почав розповідати йому все по порядку: про той дивний випадок і цю загадкову книжку. Він декілька хвилин мовчки курих і поглядав на книгу. Тоді заговорив.

– Зрозумій, мені щось не в усе віриться, але не буду сперечатися, хтозна звідки у тебе взялася ця річ.

– Ніби мені нема що робити: придумувати всілякі дурні історії знахідок, – посміхнувся я іронічно.

– Хтозна. От недавно приїхав у це село і потроху нудно стає. Навіть рибалити вже не цікаво. Бігай, купуй продукти, готуй... Ти хоч якусь роботу зараз маєш, а я – у відпустці.

Коли я зайшов до себе додому, вхідні двері були відчинені. І відразу побачив усе: речі розкидані, всі книги з моєї бібліотеки хаотично валяються по закутках кімнати... За такий короткий час? Грабіж? Розірвані м'які крісла, вирвані деякі дошки з паркету... Це – несподіваний шок... Я переглянув шкатулку з дорогоцінностями – їх ніхто не взяв. Навіть гроші були на місці. Отже, звертатися в міліцію було б беззмістовно!.. Очевидно, що шукали щось дуже важливе. Дорожче за гроші? Що шукали і хто це був? Раптом я почав здогадуватися: вони не знайшли того, за чим прийшли... Ціллю їхнього візиту була (хвилинку, я ж забув її в Ореста) КНИЖКА. Якщо шукають її, то значить, що шукатимуть ще й мене... Єдиний вихід – знайти справжню відгадку... Навчитись її читати.

Ніхто з села, на мою думку, не міг би цього зробити, та й навіщо? Я дуже занепокоївся і насамперед звернувся до сусіда-священника, з вікон якого видно мій ганок і причал. Та він сказав, що дуже співчуває мені, однак не може нічим допомогти, мовляв, тоді якраз відправляв покійника в “далеку дорогу” в сусідньому селі. В нас виникла розмова про всяких хуліганів і хлопчаків, які “шастають” селом, як це буває всюди. І тоді він наче згадав дещо – дещо таке, що мені запам’яталось. “Лазить тут

усяка шпана. От, наприклад, візьмемо той закинутий будиночок лісника, який ще з давніх-давен стояв собі непорушно і на поріг якого ступала людська нога хіба ще тоді, коли ми з вами були малими шибайголовами. Останнім часом там хтось частенько швендяється, і точно не місцеві там тиняються. Вважаю, що вони пов'язані з погромом у вашій хаті. Очевидно вони. Яюсь сходить туди, але обережно. Бог вам у поміч”.

5

– Здоров, Стьопо, ти саме вчасно. Поки книжка була в мене, я пив каву і розглядав її і випадково хляпнув на краєчок сторінки. Ти знаєш, я вже починаю тобі вірити, – загадково почав він.

– Це все дуже добре, але **МОЮ ХАТУ ОБШУКАЛИ І ПЕРЕВЕРНУЛИ ВСЕ ДОГОРИ ДРИГОМ!** – істерично перервав я Ореста.

– Дивно... – задумався він. – Але тут дещо не менш важливе. Отже, коли я бризнув кавою на сторінку, почала ледь проявлятися якась лінія, якої я раніше не зауважував. Я вирішив, що вона була, просто в мене щось із зором, але з цікавості бризнув ще – і там ще трошки просвітився якийсь знак, малюнок. Потім я спробував водою, – тут він на секунду відійшов від розповіді, – і все сходиться: кажеш, коли змінювалась мова тексту, надворі була злива?

– Так.

– А в тебе часом вікно не було відчиненим?

– Не пригадую...

– Так от, поглянь, – він розгорнув книгу на вибір, замочив руку в склянці з водою, бризнув її і розтер по сторінці. У тому місці почало проявлятись ледь помітне світіння, схоже на фосфорне. Щось темне з'являлось біля його пальця та виникали обриси... незнайомого мені знаку.

– Коли волога потрапляє на цупкий аркуш цієї книжки (можливо, це не папір), відбувається якась реакція, що дає змогу побачити приховану інформацію. Це щось подібне на шифрування, яке використовував у приватних листах В. І. Ленін – “невидиме” чорнило.

– Отже, ти хочеш сказати, що...

– Так, – перебив він мене, – ми можемо знайти “відгадку”.

– А як щодо мого дому? Я повторюю: не знаю навіщо, але всі мої кімнати, бібліотеку зруйнували вщерт! І гроші не поцупили. На мою думку, хтось шукав лише одне... І навіщо я вв'язався в цю історію: не рятував би нікого і все було б спокійно, нехай би здихав!

Я присів у відчаї, оперши руки на коліна, а обличчя на долоні. Витяг з Орестової пачки цигарку.

– Я через тиждень маю їхати на море, та ще

в місто треба, навіть не знаю, як мені залишити тебе тут наодинці з такими інтригами... А як там будинок лісника попід лісом? Там щось є... Мені здається, не спроста останнім часом там почали лазити.

– Ти теж знаєш? Очевидно, нам варто туди навідатись.

– Переночуєш у мене, а то ти казав, що в тебе розбили вікно, – запропонував Орест, і ми потисли один одному руки.

6

Орест заглушив двигун.

– Та не гримай ти так дверцятами, танкісте.

Ми вийшли зі старого червоного “Опеля”, залишивши його чекати нас за п’ятдесят метрів від місця, куди прямували. Біля лісу монументально, але водночас непримітно, стояв і дивився на нас темними розбитими вікнами троти розвалений кам’яний будиночок. Це він... Уже здалеку було видно прикріплену до стіни іржаву залізну бляху з номером 42 і написом: “Лісництво”. Я ступав усе впевненіше.

– На цей раз я піду в розвідку всередину, а ти за мною, гаразд?

– Добре, – відповів Орест.

Відчинено. Темно. Лише крізь розбиті шибби проникають сонячні промені. Павутиння. Сиро. Зі стелі капає. На підлозі валяється багато скляної тари. Ми з Орестом стараємось про-

йти безшумно. “Ого! З цієї розвалини я вже не вийду сухим!”. Я відчиняв трухляві двері в дальню кімнату, акуратно, щоб не здійняти шуму. Не вийшло. Скрипіння.

– Тихо-тихо. Сюди хтось заходив і виходив неодноразово.

Я розглядав стару кімнату, де з одного боку стояло зламане металеве ліжко, а з іншого – цілий склад прозорої склотари. Орест зачепив ногою пляшку.

– Стій, Степане, я згадав: нам потрібна вода. Пошукай, будь ласка, якусь воду ось тут. Може, з дощем накрапало або є повна пляшка. Треба охолодити двигун, залити в карбюратор. Я збігаю за каністрою.

Я зробив кілька кроків уперед... Поглядом шукав десь ємність з водою. Щось поворухнулось.

– Оресте, ти ще тут? – ніхто не відгукнувся. – Ти вже пішов?

Тиша.

Хтось дихав мені в потилицю. Стукіт мого серця наростав. Чиясь рука опинилась в мене на плечі й почала стягувати сорочку.

– Стій, брудний дурню! Це моя склотара! Я перший знайшов це місце!

Я обернувся. Переді мною стояв місцевий сільський п'яниця Калян, вже напідпитку, з пляшкою в руці. Чутки про нього ходили по

всьому селі: нічого не робить, п'є, часом за-
кривається в своєму домі по інший бік лісу або
взагалі зникає на довгий час.

– Твоя точка? А тари де стільки набрав?

– Не скажу.

Мені здалося, що це і є той, хто “заходив і
виходив”. Тієї ж миті ззаду підійшов Орест з
каністрою.

– Це він? – показав я на п'яницю, який якраз
ледь не відкусив мені пальця.

– Ти що, смієшся? Якби він лазив, ніхто б
навіть уваги на це не звертав. Тут ходять не-
знайомі підозрілі люди.

Раптом Калян став спокійнішим. Несподіва-
но.

– А... Стефку, я тебе і не впізнав. Звідки
тара, питаєш? Тара звідси. Може це незакон-
но, не знаю.

В нього вже почали трястися руки. Я ламав
голову від чого: або збирається брехати, або
хвороба дається взнаки. Це вже надто заціка-
вило мене, й так напрочуд допитливого, і я ви-
користав таку вдалу можливість вивести цьо-
го алкоголіка на чисту воду:

– Завтра з мене пляшка, не переживай! Ні-
чого тобі не зроблять. Ой алкаші ви, – видих-
нув, – розкажи, будь другом, всьо. Чого це ти
так боїшся?

– Хух... Та ладно вже з вами, – теж зро-

бив жорсткий видих Калян. – Просто боюсь, бо конкуренти тут гав не ловлять.

Він явно замовчував щось. Тут було задіяне щось важливіше.

– Пляшки, я так зрозумів, з-під горілки?

– Та не зовсім. Схожі, але не з-під горілки. Але я тулю...

– Як це не зовсім. Не з-під горілки? Дивно.

Півлітрові прозорі пляшки дійсно були схожі на горілчані, але мали більш видовжену форму. І вони всі однакові – це найдивніше.

– Ти вже зі всіх етикетки поздирав?

– Ні, не зі всіх. Тут десь були ще повні навіть, невідкриті. Там щось було написано, тіпа “сапоги мои того – пропускают H₂O”, – сказав Микола й жваво всміхнувся. – Там знаки якісь і формули, але в нас приймають, головне, щоб етикетка була здерта.

Він роззирнувся, порився в смітті, зліва від себе, там знайшов ще повну пляшку з наклейкою .

– Це вода? – запитав Орест.

Я відкрутив кришечку і понюхав. Пригубив, потім спробував на смак.

– На ти спробуй, Оресте, – сказав я і передав йому пляшку. Він зробив ковток.

– Ні, Стьопо, сто процентів, це звичайна вода. Тоді каністра не знадобиться. Ми візьмемо це.

Я продовжив з Колею:

– Звідки це все береться?

– Тут в них якийсь склад, викидають все ба-
рахло в лісі, всі ці флакони.

– В них – це в кого?

– А я звідки знаю, кажу ж, викидає тут хтось.

– Стефко, пішли звідси, – мовив мій друг.

– А моя випивка?! Коли проставишся? – ніби
тільки прокинувся алкоголік.

– Яка випивка, ти і так вже спився.

Ми пішли до машини. Орест пішов першим.
Він залив воду в карбюратор. Ще пововтузив-
ся біля капота, а тоді заліз всередину, де я
вже сидів.

– Поїхали.

– Навіщо ти підіймаєш вікно? Нехай буде від-
крите.

– Та це не я... Що за маразм? Ну, як ска-
жеш, – заспокоївся.

Ми їхали по прямій болотистій дорозі. Спо-
чатку машина везла нас безшумно. А пізніше
почав торохкотіти двигун.

– Що це?

– Не знаю. Вже якось доїдемо, а там я гляну.

Я сидів праворуч від водія і розглядав на-
півпусту скляну пляшечку тамтешньої води.
На наклейці, в кутку, красувався дивний знак.
Здається, він схожий на той, що проявлявся в
книзі.

Орест нервово пробубонів:

– Та що з тим вікном! Хочу покурити, воно не відкривається.

– А ну призупинись і спробуй відкрити двері.

Ми трохи звернули на узбіччя.

– Зупинись, мабуть, краще.

– Не можу! – сказав Орест.

– Що?!

– Прокляття, що з моєю ногою!!!?!!!!

– Не придурюйся.

– Я чесно. Ноги паралізувало...

– Як паралізувало? Перестань тиснути на газ! **МИ ЗАРАЗ У ЩОСЬ ВРІЖЕМОСЬ!!!**

Стрілка на спідометрі перевалювала за 100 км/год. Слава Богу, нам щастило, що попереду поки що не було ні одного дерева чи стовпця. Проте їхали ми по траві та камінні і машиною трясло.

– **ЗУПИНИСЬ!!!**

Я все ще тримав ту пляшку в руці. Іншою рукою я вхопив ногу друга зліва, спробував її підняти...

– Чорт! Наче приросла.

Інакшого виходу не було. Я кілька разів вдарив по нозі керманича.

– Що ти робиш? **ЗНИМИ ЯКОСЬ МОЮ НОГУ З ПЕДАЛІ!**

– Ти сам чиниш спротив мені! Розслабся!

– Не можу. **ЩОСЬ** керує мною.

Він міцно стиснув руль і повернув машину направо.

– Куди ти, чорт забирай, нас везеш! Ми вже біля берега ріки!

Я вирішив, що так буде краще. Скло ребро вдарилося об голову Ореста. Пролунав глухий звук. Пляшка не розбилась. Різкий відбійний удар моєю лівою проминув Ореста. Спрацював рефлекс, він відхилився, відпустив кермо і тим самим розслабив ногу, яка тиснула на газ. Я скористався моментом і ледве відсунув його стопу та дотягнувся до гальм.

***

Далі ми доїхали благополучно. Дивно, але після всього цього я відніс рідину в санстанцію на аналіз. Там мені сказали, що це схоже на якісь виробничі відходи, але для точного дослідження хімічних складових потрібне спеціальне обладнання. Та такої техніки в них, на жаль, не було.

Я також затримався з роботою над стільцем, замовленим ветеринаром Михайлом Олександровичем, через погром, “грабіж” у моєму будинку. Коли я розповів йому, він зробив вигляд, що дуже здивований цим, але повторюю: зробив вигляд. Я підозрюю його. Та довести нічого не зможу. А ще Олександрович розпитував, чи зі мною останнім часом не сталось чогось дивного. Я не став заглиблюватись в де-

22

талі, лише закинув слівце про викидання флаконів поблизу лісу. Після сказаного ветеринар почав поводити себе дещо по-іншому, розмовляти зі мною стриманіше. Ми перенесли завершення моєї роботи до середи, через наступні два тижні.

***

Тепер я дуже часто гостював у Ореста.

æ ab aeterno

7

Деякі з розгадок впливали. Раніше невідомі знаки. Книга з шифрами, що з'являються з потраплянням вологи. Дифузія сигаретних смол з повітрям. Клацання клавіатури і клавіш мишки... Я сидів в друга. Його повністю поглинув комп'ютер.

– Степане, в нас дещо є. – Я підняв горнятко, надпив трохи кави. – Дивись, я відсканував цю картинку. І пробив по цьому знакові, що з'являвся в книзі й був намальований на тарі з H₂O. Шукав я його дуже довго і нудно. Все ніби засекречено, наче такого знаку не існує і взагалі... Але все ж, дещо з'явилося. ДИВИСЬ! Такий самий знак... Читай:

“СИМПОЗИУМ СРСР з питань біохімії. Київ – Москва. 1965-1991 рр.”.

І тут нижче прізвища. А ось і фотографії чорно-білі. Я збільшу. Приглянься до молодих облич на екрані. Наступний знімок: тут моло-

дому професорові вручають якусь грамоту.

“І здається, я вже десь бачив це обличчя... Але не можу згадати де... І за яких обставин. Невже це... Не може бути! Врятований мною власник книжки”.

Ще одна світлина: групова фотографія.

– Чекай, чекай, – насторожено сказав Орест і ми з ним переглянулися. – Та це, ж ветеринар! А зліва – голова сільради. Але вони всі молодшого віку. Що вони там забули?

– І прізвища збігаються, – підтвердив думки друга я. – Що це за такий симпозіум?

– Тут ще якісь посилання на сайти. Це сторінки таких самих, як ми, чи принаймні має якусь інфу щодо цього, але дуже мало. Закриті воєнні міста... Експерименти... Токсикологічна лабораторія спецслужб СРСР... Але все стисло, розмито. Наче це ще не все.

Останнє, що ми знайшли: “Проект закрито в 1991 році”, а це були часи перебудови.

– Мене це настільки зачепило, що сумніваюсь, чи я кудись поїду. До чорта море! За всім цим криється щось дійсно важливе. Важливе і не тільки для нас з тобою, Степане. Треба тільки докопатись, пояснити всі ці явища і скласти їх до купи.

8

Я додумався натиснути на ручку. Двері в дім ветеринара були відчинені. Я переступив по-

24

ріг, вигукнув:

– Хтось є вдома? – та ніхто не озвався.

Я лише почув звук десь вдалині. Наче то скавулів пес. Я пройшов далі, на кухню. Там й справді принишк собака породи німецької вівчарки. І скавулів. “Хворий клієнта. Чи домашній”, – не розібрався я. Та мені однаково. Пішов далі по коридору і надибав сходи на горище.

– Пане Михайле, я приніс те, що ви просили. Стілець я поставлю тут. Все зробив, як ви хотіли.

Але у відповідь була тиша. Піднявся по сходах. “Певно, він там, не чує мене”. Я відкрив двері, ввійшов у темнуватий кабінет. Там нікого не було. “Отже, десь вийшов ненадовго – треба почекати”. І я вирішив зачекати, та допитливість залишила мене чекати в кабінеті на горищі: письмовий стіл. Невеличке зашторене віконечко. Стіни зеленуватого відтінку. В приміщенні було дуже сиро, як і в усьому особняку. Вогко й мокро. Як надворі. Пусті стіни.

Краєм ока я помітив чорну ручку на столі і документи незрозумілого змісту. Ще книги. Книг було кілька. Мене поступово опановувала цікавість. Я підійшов ближче, щоб роздивитись. Хоча могло бути таке, що він ненадовго вийшов і може повернутись раптово. Я ще раз поглянув на заголовки книг. Одна мала назву

“Матерія і Антиматерія”, інша, червона в шкіряній обкладинці, на форзаці якої було написано: “Вода и её существо. Методы и техники. Информационные спец. программы”. Я починав досягати прозріння: ця книга, симпозіум про який ми знайшли в інтернеті. Ті дивні речі, що робились з Орестом... Все сходилося до одного – якоїсь запрограмованої води. Чи можливо хімічних реакцій. Я листав і листав одну з книжок. Надто сильно відчував вологість в цьому приміщенні. Так наче я зараз наковтаюсь рідини з повітря. В мене було щось надто мокро під ногами. Ніби тільки-но став у каляжу.

Я відвів погляд від столу, біля якого стояв, і подивився на стелю. Капало... Я тільки зараз це помітив. Двері кабінету якимось по інерції зі скрипінням зачинялись. Я був у шоці. Стіни... На них почали проступати крапельки. Може ці крапельки і раніше були? “Так, все це було тут завжди”, – переконував я себе. Просто я цього не помітив, як увійшов. Краплі все густішали і вони ставали все більшими. Наче набирали в себе воду нізвідки. Стіни, стеля, підлога – все покритися крапельками якоїсь незрозумілої кімнатної роси. “Ну, а ще цей стінний грибок у всьому помешканні. Не дивно”, – подумав я і спростував незнайоме явище. Та краплі ставали об’ємнішими, і я думав, що за-

26

дихнуся. В мене алергія на сирість, чи як?

– Михайле! – покликав я...

Ніхто не одізвався. Тільки каплі більшали. Ця срана роса! Здавалося, кожна бульбашка, її міради, зараз відчепиться від стіни, від стелі і підлоги – і зависне в повітрі. СТАЛОСЯ. Ці градинки примножувалися, щільнішали і таки відривались від поверхонь... “О БОЖЕ!”.

Я, як магнітом, стояв непорушно, а вони помалу притягувались до мене. Промайнуло відчуття, схоже на страх... Ці “скляні” бульбашки обліпили моє тіло повністю. Навіть моє обличчя. Я практично нічого не бачив. Мов голки впиваються в моє тіло. Воно просякало наскрізь тканину мого одягу, мою шкіру, м’язи. Я відчував, як вони провалюються в кожен м’яз, промокають кожен мій орган. Це було так болісно, що я мало не з’їхав з глузду. Але не міг нічого вдіяти.

Потім повалився на землю, скорчившись. Точно на землю, а не на підлогу. Я не знаю, як це сталось, але я загрузав в якомусь болоті. Біль спричиняв ейфорію. Дихати було дуже тяжко, бо я дихав водою лише трішки розбавленою повітрям. Кінцівки німіють... Свідомість туманиться. Я раптом став іншим, не таким, як завжди. Щось поміняло мій розум, мене і весь світ навколо. Він набув дивних відтінків. Дощ. На мене падав дощ. Цей його шум. Звук

все наростав і вже дзвеніло у вухах. Я посеред лісу. В болоті. В якісь мілкій водоймі, чи то в болоті по коліна. Навпроти стояла чиясь постать. Я почав розрізняти риси обличчя. Це був алкоголік Колян...

– Бавимось з водичкою, Степане?

Я, мов ошпарений, виставився на нього. Мені відняло мову. Я намагався щось видавити з себе, та марно. Він підходив ближче. Я штовхнув його. Але нічого не вдалося. Рука пройшла крізь тіло Миколи. Бульк. Я наче запхав її у воду. По його тулубу пройшли водяні кільця. Людина навпроти мене повільно розтікалась, починаючи з голови. Він перетворювався у воду і стікав вниз, зливаючись з дощем. Шубовсь. Так буває, коли різко щось виллеш з відра. І Коляна вже нема. Я намок ще більше. Він з'явився позаду. Матеріалізувався з води.

– Це мій світ... Я завжди був поруч з вами. Ви пили мене. Плавали в мені. Ну, а хтось досліджував і хотів контролювати мене. Вони хотіли використати воду як зброю, що зомбує людей. Щоб і ними можна було керувати. Та не розуміли, що вони такі самі люди і їм не варто тягатися зі мною. Їхні експерименти закінчуються плачевно. Вода, яку вони намагаються приборкати, рано чи пізно вийде з-під контролю.

Я випадково зрозумів, що дощ не падав. Він

випадав знизу вверх. З іншого боку з дощу створився ще один алкоголік. Точнісінько такий самий. Тепер Калянів було двоє. І ще один. Він повторював себе знову і знову. П'ятеро, шестеро. Семеро. Я втратив рахунок. Надто багато копій... Я хотів бігти звідти, розбивати їм мордяки, та все було марно. Вони ж скла- дались з води.

Я йшов, біг крізь них, крізь воду, лише про- кручуючи собі в голові всі можливі спросту- вання того, що відбувалось: “Це суцільна га- люцинація, або я сплю – це сон”. Проникаю- чи в Колянів, я тону в них. Захлинався. Запа- морочилось в голові. Я ковтав воду. Вже нічо- го не бачив перед собою. Повна дезорієнтація. Але я продовжував бігти. Ще кілька ривків крізь воду, крізь дощ. Сильний сплеск. Шум дощу наростає. Здавалось, я звільнився. Я вже далеко забіг. І “алкоголіків” вже не було ви- дно. Лише це болото. Ноги сильно намокли. Я ще продовжував бігти, ляскаючи черевиками по болоті, проносячись повз дерева.

Моє місце перебування мене хвилювало не менше, ніж питання, як тепер звідси вибратись. Попереду вже помітно світліше. Треба йти туди, бо там, мабуть, кінець цього лісу. Я не озирався (зі страхом побачити щось, що мо-гло б мене переслідувати). Я ніби відчуваю чи-юсь присутність, тому після сповільнення, зно-

ву крок за кроком набираю швидкість. Тепер я знову мчався лісом. Дерева вже рідшали, здебільшого почали з'являтися сосни. Я вжедесь бачив цей ліс... Ці сосни. Або воно мені марилося, або то справді наш сільський ліс. В цьому місці дощ ряснішав. Хмари в небі густішали, вже темніло.

Через якихось десять хвилин я вже вибіг на шосе. Наважився роззирнутись навколо: нічого. Небезпека позаду, я вийшов з лісу – це принаймні тішить. Оперся на свої мокрі коліна посеред дороги і почав відхекуватись. Що далі?

...Я помітив світло фар авто, коли вже було надто пізно. Червоний (коричневий від бруду) “Опель” різко загальмував переді мною... Здавалось, моє серце зараз виб'ється з грудей... Машина зупинилась. Мене від кузова відділяли лічені сантиметри. Фари світили мені в очі. Я підійшов до дверцят “Опеля”. Водій приспустив віконце. Я придивився, але мені було не дуже видно, бо перед очима мерехтіли “зайчики” через це кляте яскраве світло.

Це машина Ореста! Точно! Старий “Опель” друга. Дивно все це...

– Що, сліпий?!!!! Чого посеред дороги стоїш, бля?!! Жити надоїло? – кричав мені шофер.

Дуже знайомий голос. Невже це... Орест?!

– Степан? Що ти під таким дощем, ще й по-

серед дороги робиш? Що з тобою?

– А ти куди їдеш так пізно? – я не дав зробити з себе ідіота.

– Додому. Я з сусіднього села, з магазину тільки-но.

Ми ще дивились один на одного деякий час, а тоді Орест нарешті знайшов що сказати:

– Залазь, підкину.

Мокрий, як хлющ, я заліз на сухе переднє сидіння біля Ореста.

– Вибач, я весь в болоті вимазаний. Незручно.

– Та нічого, в мене в салоні і без тебе давно як в stodолі вже.

Я все ще затаився в ступорі. Ошелешений. Що це за ланцюг подій? “Але тепер я в безпеці, – сказав мені мій внутрішній голос. – Доїдемо до села, а там вже з’ясуємо, що сталося в тій кімнаті зі мною тоді...”. Впізнаю цю місцевість. Двірники на лобовому склі працювали на повну потужність, швидко перекидались зі сторони в сторону. Видно дорогу. Нам ще довго їхати. Але що взагалі відбулося? Не можу нічого зрозуміти. Ну і хай буде.

– А ти що тут робив, Степане?

– Сам не знаю, як це все сталося. Добре мені пощастило, що ти якраз їхав.

– Ти нічого не кутив? – поглузував він з мене. – Бо якось дивно себе поводиш.

– Ти ж знаєш, Орку, я нічого не вживаю. Навіть з випивкою зав’язав. Годі з мене прикалуватись, мені не до жартів.

Почувши від нього це, я зрозумів, що не варто розповідати, що творилось до того, як я його зустрів. Він однаково не повірить.

– А ти забув, як ти кричав “мені паралізувало ногу”? Той інцидент?

Ага. Промовчав. Ну, і слава Богу, що мовчиш. Не буду заважати. Він теж якийсь не такий. Мене роздирали сумніви.

– Оресте, книжка в тебе?

– Так, з собою. Я вирішив перестрахуватись, коли вирушав надовго. Після того, що сталося з твоїм домом раніше, сам розумієш. Ноутбук теж взяв.

– Дай мені книжку, – попросив я.

Я взяв її в руки. Відчув себе краще. Зараз приїдемо в село, все буде добре... Дощ за вікном не переставав падати, навпаки – все дужчав і дужчав. Орест ледь опустив скло зі свого боку, зробив шпаринку. Краплі разом з вітром добиралися і до мене. Він витягнув запальничку й цигарку і закурив.

– Дай прикурити, – почувся голос із заднього сидіння.

Хто це? З нами ще хтось їхав весь цей час? Чорт. А я навіть не помічав. Може це його знайомий? Такий мовчазний. Я подивився в дзер-

кало, що нависало зверху посередині. Краще я б цього не робив. Протер очі й обернувся. Там сидів той самий алкоголік Колян! О Боже!! Мурашки пробіглися по шкірі. Моє серцебиття пришвидшилось. Я спазматично ковтнув слину.

– Орест!

– Що? Я не розумію, треба ж якось допомагати людям... Він спав, поки ми їхали... Коля був кинутий напризволяще і... І що?...

Орест, як ні в чому не бувало, підніс запальничку собі за спину і прикурив цигарку пасажирів. Вогонь не загорявся.

– Та що це з нею, бляха муха!

З Колянових уст з папіресою полилась вода. Він втягнув в себе ще раз... Легкий прозорий водоспадик розтікався з рота... Ілюзія диму. Але то була вода. Вона розтікалась тепер по всьому його тілі. Рідина витікала і безпосередньо з недопалка...

Непомітно для мене дощ надворі поступово переростав у зливу. Не просто в зливу, а в страшенну бурю. Я відчував вологість в салоні. Злива стала нестерпною. Через запотілі вікна нічого не було видно. Двірники спереду не допомагали.

Пронісся гнітючий грім. Блимнуло... Десь там, здалеку. Не знаю. Чи то дощ крапав із відкритого вікна на вулиці, чи то й справді крапало в

самому салоні. ДОЩ ПЕРІЩИВ УСЕРЕДИНІ СИЛЬНІШЕ, НІЖ НА ВУЛИЦІ! Бомж і далі випускав воду... Його тіло ставало аморфним, він розтікався. Плавився, починаючи з голови. Цигарка Ореста з шипінням загасилась. Краплі вдаряли по склі, по моєму обличчі... Ми сповільнювались – 60 км/год, далі – 50, 40, 35, 20... Колеса відчутно загрузали у воду. Довго в цьому автомобілі залишатись не варто. Рівень води всередині вже досягав мені до щиколоток і підіймався. Нас затоплювало...

– Степане, ТИ МОЖЕШ МЕНІ ПОЯСНИТИ, ЩО ЗАРАЗ ВІДБУВАЄТЬСЯ?! – процідив Орест по складах.

– Я вже був свідком такого явища... Але це не дає змоги мені пояснити тобі його... Я думаю, коли я скажу, ти мені не повіриш.

Сутність на задньому сидінні повністю розтеклась, заповнюючи собою всю долівку в салоні. Тяжкість ніг.

– Ми загрузили повністю, двигун заглух, – перекикував загальний шум Орест.

– Відчинити двері?

– Ти що – дурачок? Ти собі уявляєш, яка там повінь?

Мене морозило. Такого холоду я вже давно не відчував. У стресових ситуаціях люди починають діяти, не думаючи. Так діяв Орест. Так пізніше вчинив і я. Він дістав молоточок

з-під води, можливо, з бардачка, і почав стукати по лобовому...

– Так ми ще склом поранитись можемо!

– Мовчи! Дивись не загуби книжку – це наша єдина зачіпка на майбутнє.

Книга у моїх руках м'якшала, палітурка наче міняла свою структуру. Але я вже не думав про це. Скло тріснуло. Колега з усієї сили надавлював на нього, щоб повибивати великі частини назовні. Мабуть, не варто було цього робити, але я відкрив дверцята. Спочатку вони туго піддавались, але в мене вийшло. Відразу ж линув сильний потік води в салон – мені вже по коліна! Так, як я все ще сидів, – по пояс.

– Оресте, не бався з цим, кажу ж – вилазьмо через двері!

Повінь все дужчала. Орест ще спробував різко натиснути на газ і повернути руль, але то був не підводний човен і не військова амфібія. Це звичайнісінький “Опель”. Я його розумію, він не хотів втрачати свій автомобіль.

– Боже! НОУТБУК! Чорт. Все, капець ноутбуку моєму. Я ще думав залишати вдома, не брати, от і на тобі. Це все твоя книжка наробила, твої сучі сини!

Ми вилізли з машини. Я навіть на метр перед собою не бачив нічого. Орест ще щось там казав, але шум був настільки гучний, що я чув лише

якісь обривки звуків. Я по пояс у цьому болоті.

– Ти як хочеш, а я б на твоєму місці залишив би кляте авто і добрався до найближчого підвищення.

Лило як з відра. Здавалося, цей кошмар ніколи не закінчиться.

Кожен мій крок, а разом і Орестів, – ризикований. Тут будь-де могла б бути яма під водою. Через важкий мокрий одяг пересування стало ще більш нестерпним і тяжким. Ця поведенева вода нагадувала болото: в'язка і брудна. Я ледве перебирав ноги. Я спіткнувся, втратив рівновагу і плеснувся у воду. Занурився з головою. Швидко зорієнтувався, намагався виплисти на поверхню, але не так це все просто – то був обрив... Я не відчуваю дна... Не можу намацати... Я захлинаюся! Серце забилося швидше... Я внутрішньо чув кожен його удар. Мене вхопив корч. Поступово затягувало все глибше і глибше...

Я не відпускаю книгу з рук. Все затуманилося... Відчуття свого тіла стало не чітким, воно німіло. Але все ж це було відчуттям: я продовжував боротись за життя під водою. Судомно, все ще стискаючи книжку в руці, швидко, швидко... Рухаю ногами. Випірнув на поверхню. Але схоже я вже втрачаю свідомість.

Чиясь рука потягнула мене за волосся, назовні. Мене вхопили за руку і потягнули з

води. Кашляю... Задихаюся. Я наковтався вдо-
сталь... Я обхопив за коліно свого рятівника.
Тулубом відчув поверхню човна рибалки, що
витагнув мене... Щось надто все знайоме... Це
повтор... Дежавю. Але як можливо? Втрачаю
зв'язок з дійсністю...

वर्षा / रंग का रंग
बारिश कई दिनों तक लगातार गरि रही है
जैसे कहिहमारे दाग को धोना, जो दूर नहीं आएगा
केवल शर्ट पर फीका लगाते रहो
जो कई सीजन बीत चुके हैं
जनिकी यादें भी दीवारों से मटि दी गई हैं

यह गर्मी नहीं है
न ही शरद ऋतु या सर्दियों के दिनि
कभी-कभी मैं खुद को पहचानता हूं, फरि भूल जाता हूं

शायद इतनी बारिश के बाद कुछ सदी में कोई रंग नहीं रहेगा
फरि यह शर्ट बारिश / पानी का रंग होगा

Іван

Щось пересохло в роті. Я розплющив очі. Стеля. Поколювання у зап'ясті. Капельниця. Я лежу на лікарняному ліжку. Спробував піднятися... Різко потемніло перед очима... Я примружився, потім знову подивився. Де я?

Що зі мною? Чому я тут?

Голова розколюється... “Зібратись, зібратись, – сказав мені мій внутрішній голос. – На всі ці питання можна дати відповіді, якщо постаратись”. Чорт! Нічого не пам'ятаю, хоч вбий!.. Згадати хоч щось. Хоча б найменшу деталь, будь-що. Пустота. Ну ж бо, давай... Я лежу в лікарні, що ще? Як все ж таки, я тут опинився?! Що відбулось? Якимось незатишно. Наче чогось не вистачає, внутрішньо відчував я. Але що це могло б бути? Ця порожнеча в голові і це передчуття небезпеки.

Я розумію: щось має статись... Щось погане. Але цього можна уникнути, якщо швидко забратись з цього не дуже приємного місця. Мене знайдуть в цій лікарні. Мене шукають. Хто? Чому? Я поки що не можу дати собі відповіді на ці важливі питання. Я знаю одне. Мені не варто тут залишатись... В мене мало часу... З хвилини на хвилину сюди хтось зайде... Навіть якщо це якісь лікарі, я можу видати себе і вони будуть дивитись за мною пильніше. А

мені треба втікати звідси, і якнайшвидше.

Я не зволікав. Коли я підвівся і всівся на ліжку, зрозумів, що надто різко поворухнувся, бо в голові знову помутніло. Ще якийсь час я посидів так, приходячи до себе, поки все не врівноважилось. За вікном сіро.

Збоку від мене, на іншому ліжку, лежав ще якийсь хворий літнього віку. Спочатку я не звертав на його хропіння уваги, але тепер це хрюкання стало нестерпне. В мене на тумбочці порожньо, зате в нього – вода, фрукти. Я тихенько почав з води, взявся за банан. Доїв. На перилах ліжка сусіда висіли сірі штани і якийсь пошарпаний светр. Це я також встиг зауважити; я вирішив тихо перевдягнутись в ці речі, щоб не так сильно кидатися в очі всім навколо, коли вийду за двері. Бо в цій лікарняній сорочці і трусах далеко не зайдеш. Проблема була в тому, що іншим взуттям, окрім капців, тут і не пахло. Треба забиратись, інакше діло не піде.

Це звичайно боляче, але я перетерпів і витягнув голку з руки. Взувся в тапочки, що чекали мене під ліжком, я вже мав намір “рвати” звідси, бо почув чиїсь кроки за дверима. В палату ніхто таки не зайшов. А отже це було точно попередження. Моя інтуїція мене не підведе, бо в такій незрозумілій і безвихідній ситуації, як ця, треба було покладатись тіль-

ки на неї. І я це знав... Трохи перечекав, поки рух поза палатою стихне. А може це за мною? Чорт. Тримався на ногах я нестійко, тіло було, як кисіль. Ледь не впав. Добрався до дверей. Та ще й в цих тапочках так не зручно, але вибір був невеликим – або це, або йти босим.

Я рухався коридором, подекуди спираючись до стіни. Переставляти ноги спочатку було тяжко, але тепер я почував себе впевненіше. В якусь мить, я переконався, що мої передчуття були доречними. Коли я заходив за ріг, то водночас помітив, як у палату, яку я тільки-но покинув, заходив якийсь чоловік, зовсім не лікарняного вигляду – без усяких натяків на білий халат. І звідки з'явилась та постать? І чи часом не мене він шукав? Я успішно вибрався непоміченим. Схоже, на мене ніхто не звернув уваги.

Я вже незграбно шкутильгаючи, виходжу з лікарні, в темпі, по мокрій траві, з пересторогою, та водночас і з полегшенням, тому що сумнівні страхи вже позаду. Від кількох глибоких вдихів свіжого повітря запаморочилось у голові. Здається, мене помітили там чергові медсестри, але це вже не грало для мене ніякої ролі. Будівля клініки насправді невеличка, та й взагалі видно, що я зараз перебуваю в якомусь селі.

Я йшов швидкою ходою повз територію сад-

ка з безліччю майже сухих низеньких дерев, по вузькій доріжці, що вивела мене відразу до перпендикулярного широкого асфальтованого шляху шосе. Самопочуття вже покращувалося, та в думках все ще компот, і ще й ця нестримна манія. Хто мав би мене шукати тут? Звідки такий намір втекти? Я став на узбіччі й розумів, що я не буду вічність отак іти попри дорогу, сам не знаючи куди. Лиш би втекти. Мені треба якось добратись до великого міста. Я точно знаю, що в місті я зможу пролити світло на своє минуле.

На цей момент я керувався лише чуттям, а не пам'яттю. Хоча дещо вже прояснялось. Спогади, наче кадрами з якогось фільму, поступово заселяли мою уяву. Я вже згадую: місто, робота, якісь регулярні конференції, наради... Робота моя пов'язана з дослідженнями... Папери – звіти. Чомусь ще бачу... Тварини... Бідні піддослідні тваринки. Мені стало так шкода цих тварин, таких я в своєму житті не раз бачив... На цьому всі мої спроби повернути собі пам'ять, тимчасово призупинились. Я подумав про інше: як звідси потрапити до міста, як я можу найшвидше зникнути.

Згодом я натрапив на автобусну зупинку, точніше я побачив щось, що віддалено нагадувало її. Це був дашок на двох металевих стовпцях, під яким стояло три бабусі з великими

клунками. З них стирчала зелень петрушки, в інших – морква, цибуля, деякі були набиті картоплею. При такому болі в голові, що я зараз знову відчував, все ж я зумів дійти висновку, що бабусі ці з городу, які швидше за все чекають на автобус до міста – торгувати своїм добром. Тому став чекати...

Я зайшов в автобус, і сам прикинувся пенсіонером. Здавалося, водій мене навіть не помітив. Я пройшов далі напівпустим салоном і всівся на місце.

Поки їхав, а дорога була довгою, – весь час тупо дивився в запотіле вікно і вгадував силуети будинків, дерев, що проносились повз. Я вже майже засинав, коли ми проїхали лише дві сільські зупинки. Та поступово салон наповнювався, і сидячих місць вже не залишилось. Під монотонну розмову пенсіонерів ззаду, я поринав у спогади... Спочатку я бачив картинки внутрішнім зором. Це переходило в короткі сцени з життя... Дім, рідна квартира... Я на секунду пригадав, де живу, і раптом знову забув. Це було десь в західній частині міста, я точно знаю. Перш за все мені треба дістатися дому. Але якщо мене шукають? І як я потрапив в те село? Хто я насправді? Що відбувалось увесь той час, що ніби стертий з пам'яті? Не знаю.

Автобус зупинився, що супроводжувалось

глушінням мотору. Всі почали виходити, збившись у чергу. Я теж підвівся і, пропустивши всіх людей літнього віку, вийшов сам. Місто заворожувало... Я ступив правою ногою в тапку на шершавий асфальт і відчув легкий подув вологого вітру. Сонце сліпило очі, позаду на дорозі сигналили машини в корці. Попрямував вздовж вулиці без жодної ідеї, що маю робити надалі. Вперед і в інший бік сновигало безліч заклопотаних людей – жоден з перехожих ніякої уваги не звертав на людину в білих тапочках... Я зауважив, що з правого боку в будівлі був гастроном, поруч з яким стояв бородатий мужчина в сірому плащі й курив сигарку. Я якось автоматично підійшов до нього і попросив закурити. Коли він протягнув мені сигарету, я згадав, що треба прикурити і запитав його чи не можна ще й вогню.

– Ні лайна, ні ложки, – закинув він, протягаючи запальничку. – Ви що, з лікарні втекли?

– Звідки ви...? – Але коли він опустил погляд на мої ноги, я все зрозумів.

Треба десь перезутись. Я зробив глибоку затяжку тютюнового диму. “Я курю? Це вже добре. Чи погано? Але це вже якось проливає світло на ситуацію – шкідливі звички залишились, а значить і пам’ять скоро повернеться. Все мабуть стане на свої місця. Хто ж мене переслідує?”, – не покидала мене думка, поки я курив

і йшов вздовж вулиці. Я оминав безліч придорожніх крамничок і ресторанів, повільною ходюю проходив все більше поворотів, переходив пішохідні переходи.

“Хто я? Що це все означає?”. І ніби чогось ще й не вистачає. Наче м’язова пам’ять підказувала, що до того, як це все сталося, я щось завжди тримав у руках, носив з собою, але потім воно пропало. Що саме? Я вже майже уявляю його форму, майже... Підходжу до перехожих і питаю:

– Ви не підкажете, де я зараз перебуваю? – ніяких відгуків, увесь час всі проходять повз, ніби я невидимка. Це кінець! Це відчай! Я у місті. Але навіть не знаю в якому! Та я, чорт забирай, навіть точно не знаю хто я! І голова не перестає боліти.

Я кинув недопалок і ще попрямував вперед, поки не побачив міський скверик чи то парк. Там було багато лавок, тому я, довго не думаючи, зайшов туди і всівся на одну з них, щоб ноги перепочили. “Почнемо з того, що ми маємо. Я отямився в лікарні з відчуттям, що мене хтось переслідує і мені потрібно до міста. Ще в мене повинна бути якась річ, про яку я не можу згадати. Ще пам’ятаю... Ці уривки – піддослідні тварини...”.

Я роззирнувся навколо – десь вдалині за деревами помітив вивіску “Книги”... Так-так...

Щось пригадую. І тут, наче спеціально, біг-борд перед входом у сквер – реклама мінеральної води. І раптом мене осінило! Точно! Річ, про яку я згадував, – це була книга... Щось вже поступово висвітлюється в моєму мозку. Десь я вже бачив цей скверик. Я вже не один раз тут був. Це місце, наче спеціально для того, щоб я його знайшов. Тепер я вже не згадував обривками, тепер я пам'ятав приблизно все своє життя. Я встав і подався в інший кінець парку, де натрапив на дорожній знак зі стрілкою направо – куди я звичайно і повернув. Це місто Київ. Мої ноги самі привели мене сюди. Я маю свою квартиру на вулиці Острозького, 78. Треба добратися туди. Стоп! “Тоді, коли в мене немає ніяких ключів, і мене там можуть чекати небажані люди?”. Але лише потрапивши до свого дому, я зможу остаточно пригадати все. Треба щось придумати.

2

Двері до квартири були відчинені. “Випередили?”. Я на свій страх і ризик легко штовхнув їх і зайшов усередину. Обережно пройшовся коридором. Підлога устелена якісним паркетом, праворуч від мене – вішалки, велика дерев'яна шафа з гачками для одягу. Там висіла моя замшева куртка, дороге пальто. Та невже я такий багатий?

Я зайшов до вітальні – відразу впізнав усе.

Шкіряний диван на місці. Люстра, телевізор і решта предметів домашнього інтер'єру. Я насторожено прислухався до тиші. В квартирі нікого, але схоже “хтось” вже тут побував. Про це свідчили відкриті шафи й шухляди, розкидані по підлозі папери. Я оглянув ще й кухню, де не знайшов нічого їстівного. А мозок не хотів ні думати, ні поринати в спогади, бо шлунок давав про себе знати. Тому я подався туди, де були двері в робочий кабінет. Там я деякий час постояв у ступорі (в намаганні згадати щось) – все ж таки знайшов свою заначку в стіні за шафою...

З плином часу пам'ять повертається до мене й тепер це мене дуже тішило, бо в схованці, яку я виявив, було вдосталь готівки. “Слава Богу”, – подумав я про себе, взяв гроші й вирішив піти в магазин. Повернувшись додому, я взявся готувати на кухні обід з того, що купив. Налив трохи води в чайник, поставив його кип'ятити. Ще трохи там пововтузився, готуючи яєчню, та зварив картопляне пюре. Вдосталь наївся, попив чаю і одразу ж перейшов до діла. До осмислення.

Грошей в мене залишалось ще багато, то ж за це я поки що міг не перейматись. Тепер я кури́в у вітальні, підіймаючи кожен листок паперу, що валявся на підлозі. Такс... Отже, що тут у нас є? Я перечитував інформацію

про всі свої досягнення на роботі, особисті записки... Я перевернув догори дригом усі кімнати ще раз після небажаних гостей, які тут і так вже все розкидали. “Можливо, залишатися удома небезпечно?” Подія за подією... Це все немов заплутаний лабіринт. Я намагаюся розкласти в логічному порядку все, що тепер про себе знаю.

Хто я? Почнемо з того, що я – Іван, мені 53 роки. Повернувся до холу, де в мене дзеркало. Проводжу рукою по гладкій шкірі свого обличчя... Тоді чому я так молодо виглядаю? Як я опинився в лікарні, в якомусь забитому селі, якщо я живу в Києві і вже 32 роки – професор наук? Це довга історія. Я майже все тепер згадав і від цього схопився за голову. Почав докопуватись до істини...

Мені вже віддавна було відомо, що за радянських часів досліджували масовий вплив на людей. Вивчали воду, її властивості збереження інформації. Відомо, що вода має пам'ять. Залежно від енергії, емоцій, ритму музики – структура її кристалів змінюється. Тобто запам'ятовує подану їй інформацію. Людина на 90% складається з води, а людський мозок – більш, ніж на 60%. За допомогою цієї технології можна було керувати населенням СРСР, а може й навіть цілим світом. Зробити з людей щось на кшталт зомбі...

Ми нарешті знайшли спосіб найнепомітнішого психотронного впливу... Воду зі зміненою на молекулярному рівні структурою, можна було б запускати основними водопроводами (кранами всього СРСР) – звичайний громадянин, зі своїми принципами, своїми переконаннями, здатністю тверезо мислити, випивши водиці з крану чи чайника, і все, він – керована машина! За таким самим принципом діє й свята вода...

Кожен доктор, професор, працював над своєю частиною роботи й не знав про іншого в ланцюжку розробок (все було настільки таємно). Працювали цілі секретні лабораторії, відведено цілі закриті військові міста. Все було розподілено по території колишнього “совка”, і ніде не було замкнутого циклу виробництва. Я ж працював серед них!

Поки не почалась перебудова. Тому звичайно всі ці грандіозні плани владі не вдалось втілити в реальність. Під час “перестройки” все це позакривали, багато людей втратили роботу. Тоді якраз і почав налагоджуватись зв’язок між нами. Частина докторів наук і задіяних в цьому людей почали згруповуватись, бо частково в своїх колах таємниця виходила на поверхню. Ця група людей, яким було відомо навіть більше, ніж потрібно, вирішила довести справу до кінця, використовуючи це у влас-

них потребах. Відкрили свою підпільну лабораторію, а перші експерименти мали провести над селом.

Додати до всього цього ще й нові технології і навіть заглиблення в такі сумнівні речі, як антиматерія. Якщо на сучасному рівні науки реально дістати атоми антиводню (тобто атоми, протилежні до водню, при зіткненні частинок в адронному колайдері), то що вже казати про такі буденні речі як питна вода. Та менше з тим. Вони грали з вогнем, точніше з водою, і не розуміли, що це може привести до летальних наслідків. Бо ці методи не до кінця вивчені й досі.

Міняємо структуру води у водоймі. Як захочемо...

Ми зайшли занадто далеко. Працювали з тваринами, тоді все ще йшло як по маслу: Михайло зі своєю додатковою освітою ветеринара допомагав у цьому, приносячи нових жертв. Поки не здогадалися перейти на людину: піддослідним став той, на кого б ніхто не звернув уваги, і чия неадекватна поведінка не викликала б у людей ані найменшого здивування. Звичайно, нею став місцевий сільський алкоголік Микола, якого хтось з наших колег викупив у витверезнику. Саме тоді я і вийшов з гри, знаючи надто багато. Став мішенню.

Я глянув у вікно. В дворі помітив чорний ав-

томобіль з тонованим склом. Здогадатись про те, що ця квартира рано чи пізно може виявитись пасткою, мабуть, варто було б раніше.

Раптом прозвенів телефон. Я взяв слухавку.

– Алло. Значку знайшов?

– А звідки ви...?

– Це аванс. Давай, виходь з квартири по-доброму.

– Що...

– Мушу визнати, ми напрочуд здивовані. Як ти згадав, де живеш?

Я одягнувся в свій більш-менш нормальний одяг і взувся. Прихопив з собою лише гроші й кілька папірців, в тому числі й фотографію книжки. Коли я вийшов, то піднявся вверх по сходах і виліз через люк на дах. Так я покинув свою квартиру непомітно для можливих шпигунів, спустився пожежною драбиною та мерщій помчав закапелками. Чомусь я пішов туди не задумуючись, так наче знав, що люк буде відчинений.

В кишені своєї ж куртки я намацав якийсь клаптик картону. Це була візитка психолога. Невже я ходив до психолога? Прочитав ім'я: “Єлизавета”.

Отже, жінка. Звідки ця річ у мене? Що ж, ця адреса й номер телефону – єдині із зачіпок щодо того, як відновити прогалини в пам'яті,

якщо не брати до уваги заміську клініку. Я подався за цією адресою, спочатку керуючись власною інтуїцією, віднаходячи знайомі в місті місця, а згодом запитував у людей, щоб уточнити розташування Лізи.

Її кабінет був у якомусь приміщенні для працівників заводу, яке, вочевидь, здавали в оренду для офісів. Щось на кшталт приватної клініки. Я показав візитку охороні на вході та розшукавши потрібні двері, постукав. Чекати довелось недовго. Сьогодні мені пощастило.

Відчинила доволі вродлива на вигляд молода дівчина. Та тільки-но її погляд зосередився на моєму обличчі, як вона завмерла зі здивованим виразом.

– Добрий день. Я мало що пам'ятаю. Звідки у мене ваша візитка?

– Проходь. Амнезія?

– Щось типу цього. Допоможіть мені. Ваша адреса – це все, що я встиг взяти з собою, поки мене не схопили...

– Схопили?

– Ну, я підозрюю, що за мною влаштували якусь погоню...

– Параноя? Сідайте.

Вона запропонувала мені щойно зварений чай.

– Звідки моя візитка?

– Я ж не ходив до тебе на прийоми?

– Ні, це був швидше науковий інтерес. Ми досліджували те, як різні моделі поведінки людини можна перевести в алгоритми.

Вона глянула мені у вічі, в спробі розшукати десь там, у моїй голові, бодай залишки здорового глузду чи пам'яті. Її міміка промовляла: “Це розіграш?”. Я лише розвів руками.

– Ми познайомились, коли ти зацікавився нейролінгвістичним програмуванням у зв'язку зі своєю новою роботою. Ми мали дружні стосунки. Я також зацікавилась тим, що ти мені розповідав. Тоді, можливо, в тебе була параноя, але ти виглядав більш життєрадісним. Корпорація, на яку я працюю, запропонувала чималу суму за твої багаторічні розробки й проект “Вода”, але для співпраці з нами тобі потрібно було мислити по-новому. Голова нашої організації розповів, що коли в Університеті сингулярності дізнались, що ви з колегами робите, їхні нанотехнології й усі останні розробки кремнієвої долини в цій сфері виявились вчорашнім днем.

Спогади поступово ставали на свої місця.

– Я згадував щось про “Глибинну книгу”?

– Так. З приходом радянської влади, на місці, де були камені з таємничими знаками, стародавніми знаннями слов'ян чи-то трипільців, було зроблене водосховище. Однак, перед тим як їх затопити, розшифровані знання за-

писали й відправили в Інститут мозку в Москві, після смерті Леніна. Згодом тобі доручили працювати з нею у 80-тих роках. Правда, я й досі не розумію, як ти можеш так молодо виглядати, якщо ще в тих роках працював над таким серйозним проектом? Щоправда, вірю тобі чи не вірю, все, про що ми говоримо, не вийде за межі цього кабінету.

– Розкажи ще щось про цей ваш... Університет.

– Я дізналась про створений в 2016 році в Києві відділ Університету сингулярності. Не так давно, коли за збігом обставин потрапила на одну з лекцій голови Singularity Kyiv Chapter і була надзвичайно вражена тим, що мені випала честь долучитись до такої важливої справи, познайомитись з вами...

– Хто це?

– Ця людина якраз працює над набором технологічних, підприємницьких і політичних перспектив в діалозі про інновації в Україні. Протягом двох років лекції і семінари залучили аудиторію понад 100 000 чоловік. Його вважають провідним доповідачем і футурологом України. Основна сфера його досліджень – перетин поведінкової науки, економіки та розповідання.

Співзасновниками університету є NASA і Google. Навчальний заклад готує фахівців з

вирішення глобальних проблем, з якими вже стикається або може зіткнутися людство. Згодом я й дізналась про Рея Курцвейла, одного із засновників SU1, і його керівника.

Вона на мить зупинилася, а потім продовжила, видихнувши, вже з іншою інтонацією:

– Справа в тому, що Курцвейл зробив безліч “прогнозів”, які важко назвати пророцтвами, бо значна їхня частина вже збулася. Схоже, він просто піарник ідей глобалістів. Я ніколи не вірила в усе це. Можливо, тому мені й доручили працювати з тобою. Коротше кажучи, в 1990 році Курцвейл передбачив, що комп’ютер до 1998 року обіграє чемпіона світу з шахів. У 1997 році суперкомп’ютер Deep Blue переміг у партії Гаррі Каспарова. Сьогоднішні шахові програми з легкістю обіграють гросмейстерів. У той же час, Курцвейл розповідав, що до 2010 року комп’ютери відповідатимуть на питання, передаючи інформацію бездротовим способом через інтернет, а також про появу екзоскелетів.

В кінці дев’яностих Курцвейл напроорокував, що до 2009 року люди будуть віддавати голосові команди комп’ютерам (що втілилося в Siri і Google Now). Тоді ж він припустив, що комп’ютери будуть вбудовані в окуляри, щоб доповнювати реальність. Зараз цей напрямок активно розвивають Google і Microsoft.

У 2005 році Курцвейл повідав, що програми незабаром будуть перекладати іноземні мови в режимі реального часу і транслювати цей переклад в окуляри-комп'ютери. Skype і Google Translate вже справляються з першою частиною завдання.

– Я згадав. До речі... За часів СРСР вже намагались одного разу випробувати наші розробки на простих людях. У 80-тих, знову ж таки. Населення, якому протягом десятиліть навіювали, що релігія – опіум для народу, а чаклуни та ворожки – шарлатани, миттєво перекувати, варто було тільки показати на телеекрані людину, яка робить щось загадкове (особливо якщо ці загадкові дії повинні вилікувати від усіх хвороб). Авторитет телебачення в ті роки був незаперечним.

Найбільш помітними фігурами того часу були Кашпіровський і Чумак. Але якщо перший експлуатував образ чорного мага, то другий виглядав сусідським дядечком, таким домашнім, в окулярах, схожий на змушнілого Шурика з “Кавказької полонянки”. Передачі з його участю, що тривали не більше десяти хвилин, дивилися мільйони. Складно сказати, чи всі дійсно вірили в те, що “заряджена” вода зможе покращити їхнє здоров'я. Швидше навчена гірким досвідом радянська людина намагалася не пропустити роздачі безкоштов-

них послуг.

Втім, передачами справа не обмежилась. Випуск зарядженої води поставив на потік Московський експериментальний пивний завод в 1992 році. У рік планували випускати 100 тисяч пляшок. Чумак, однак, не був задоволений планованим обсягом, вважаючи його “краплею в морі” навіть для столиці.

– Що ж було далі?

Я спробував зосередитись на тому, що пригадав щойно, і продовжувати відтворювати події в пам’яті, проте марно. Від цього тільки з новою силою розболілась голова. Роззирнувся. Почав оглядати стіни кабінету й помітив обрамлену картинку за склом у напівморці. На ній простим олівцем було зображено арочний старовинний міст через річку, принаймні мені так здалось, адже то взагалі був абстракціонізм.

– Води, – попросив я в Лізи.

Вона глянула в той бік, куди був спрямований мій погляд – за стіл. Підвела голову й промовила:

– Не знаю навіщо повісила це тут. Щоб завжди спілкуватись на рівні з пацієнтами, мабуть.

Набрала води з бочки і простягнула мені склянку. Я зробив кілька ковтків, коли почув грім за вікном.

Ліза підійшла до вікна і підняла жалюзі.

– Важка темна хмара збирається. Ось-ось зрине гроза. До речі, про хмари. Так називається нова технологія. Наступний крок Куртвейца – SU. Чимось перегукується з вашим проектом. Хмари ж також складаються з “води”, – всміхнулася вона і продовжила роздуми вголос. – Щоправда, ця назва більше походить від умовного позначення тимчасових серверів, тобто “хмарного сервісу”, де зберігається інформація в режимі онлайн.

Щодо способу втілення цієї ідеї я поки що не втаємничена, але чи буде це зроблено за допомогою запуску нових ракет від Space-X Ілона Маска, чи послуговуватись вже існуючими засобами, – це радше не прогноз, а констатація. Хмара повинна бути новим безпроводним інтернетом нон-стоп, штучним інтелектом, який вбере в себе свідомості всіх людей і покриє всю земну кулю.

Всі ці ідеї трансгуманізму і сингулярності мені видаються радше небезпечними, аніж чимось безмежно позитивним. Звичайно, що за промовами про людські надможливості маскується спроба тотального контролю над людством.

– Констатація факту? Тобто якщо ми завадимо їм отримати книгу, то вони вже не куплятимуть її в нас, а спробують відібрати?

– Ти вже спровокував це.

– Маю зауважити, ви теж надто молодо виглядаєте, як для такого проникливого розуму, – сказав я комплімент Лізі, хоча певно він був не дуже доречним. Я зробив паузу.

– Збільшення біологічних властивостей людини – улюблена тема фантастів. Можливості комп'ютерів у найближчому майбутньому перевершать людські. Вперше за всю історію людства ми опинимося в суспільстві істот, розумніших, ніж ми самі. У романі “Полум'я над безоднею” Віндж називав їх Силами.

По суті, ми вже є надлюдським інтелектом. Ті з нас, хто вміє ефективно працювати з комп'ютером. Слабкими і вузькоспеціалізованими, але вже вище людського рівня. Деякі іспити вже зараз неможливо здати за розумний час без допомоги калькуляторів. Не кажучи вже про обсяг знань, які практично миттєво опиняються в розпорядженні людини, яка вміє користуватися пошуковими серверами в інтернеті.

– Тобто ви теж мали випадки, коли експерименти виходили з-під контролю?

– Що ти маєш на увазі? Я всього-на-всього звичайний психолог, – істерично дорікнула вона. – Справді, я б хотіла зна...

Цього разу вона завмерла не просто від здивування

– Можливо багатьом людям вже вживили

штучні нейрони. З сучасними розробками це не дивно, бо ці наночастинки тепер можна безперешкодно вдихнути. Запросто. Проти своєї ж волі.

Я видихнув з полегшенням від того, що це поки що не трапилося зі мною.

– Проте навіщо вони, якщо кожний другий має гаджет, з яким не розлучається?

Я задумався. Якщо ця Ліза працює на тих, хто мене переслідує, чому ж тоді вона говорить зі мною на такі теми? Ба більше – досі не викликала якоїсь підмоги. Я вже давно відчував себе, наче в пастці.

– Навіщо ти допомагаєш мені?

Вона підійшла до столу і відчинила шухляду. Витягла звідти якийсь предмет і принесла його мені. Я взяв у руки стесаний чи то водою, чи то часом талісман у вигляді обличчя чоловіка з бородою.

– Якийсь язичницький бог?

– Перун... Чи можливо... Чорнобог? Тобі видніше. Ти казав про давнє язичницьке капище на дні річки. Одного разу, в дитинстві, я приїздила до бабусі в село, на річку. Пам'ятаю сильний відлив. Такий, що русло зменшилось в рази, і береги були ширшими. Можна було ходити по каменях й висохлих водоростях, які зазвичай були глибоко під водою. Там, на піску, я й побачила його. Цей дерев'яний дід наче

дивився на мене. Забрала собі й заховала. Но-сила його на шиї.

Згодом щось трапилось з моїм дідусем. Він спився настільки, що мої батьки якось викликали швидку і його забрали до психлікарні. В диспансер для п'яниць, тобто витверезник на сучасний лад. Всі наче про нього забули, ніби зненавиділи його, а потім ніхто й не помітив, як він пропав безвісти.

У дівчини проступила сльоза. Нові спогади вмить наринали на мене, поки я погладжував дерев'яного ідола в долоні.

Алкоголік-дідусь. Я бачив, як він прямує вздовж старого мосту з прив'язаною до ноги гантеллю і книжкою в руці. Піддослідному вдалося втекти, і я був єдиний, хто знав на що він спроможний. Старий хотів покінчити з життям, забравши з собою в могилу віковічні знання наших предків. Я чимдуж біг в його напрямку, поки бачив здалеку. Раптом він несамовито засмикався і полетів униз, в річку, разом з каменем, разом з книгою, тоді я шубовснувся за ним у воду. Він почав тягнути мене з собою, а я боровся за книжку. Тягнув її в нього з рук. Щоб врятувати бодай щось. Потім мене витяг з води якийсь чоловік, а остаточно отямився я вже в цій лікарні неподалік від села.

वर्षा / रंग का रंग
बारिश कई दिनों तक लगातार गरि रही है
जैसे कि हमारे दाग को धोना, जो दूर नहीं आएगा
केवल शर्ट पर फीका लगाते रहो
जो कई सीजन बीत चुके हैं
जनिकी यादें भी दीवारों से मटि दी गई हैं

यह गर्मी नहीं है
न ही शरद ऋतु या सर्दियों के दिनि
कभी-कभी मैं खुद को पहचानता हूं, फिर भूल जाता हूं

शायद इतनी बारिश के बाद कुछ सदी में कोई रंग नहीं रहेगा
फिर यह शर्ट बारिश / पानी का रंग होगा

Хмарний, Остап

Хм 64 Проект “Вода” : повість / О. Хмарний. – Львів : Сполом, 2018. – 64 с.

Людський мозок більш, ніж на 60 відсотків складається з води, а вода – непоганий провідник електрики. Коли помирає людина, в народі кажуть “пішов по воду”, а всі релігії світу надають річці сакральне значення.

Для тих, хто цікавиться впливом сучасних технологій на людський організм.

УДК 821.161.2

Літературно-художнє видання

Хмарний Остап
ПРОЕКТ “ВОДА”
Повість

Редактор – Олеся СЕМАШКО
Відповідальний за випуск – Олег ДУК

Підписано до друку 15.02.2018 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 3,72. Зам. № 15/29-01.

Видавництво “СПОЛОМ”. 79008 Україна,
м. Львів, вул. Краківська, 9.
Тел. /факс: (380-32) 297-55-47.
E-mail: spolom_lviv@ukr.net.
Свідоцтво суб’єкта видавничої діяльності:
серія ДК, № 2038 від 02.02.2005 р.

Друк ФОП Гуменецький М. В.
81630 Львівська обл., Миколаївський р-н,
с. Гонятичі, вул. Польова, 10.
Свідоцтво фізичної особи підприємця:
№ 083613 від 18.08.2008 р.